ANUL XXV.—No. 71.—Miercuri 14 Martie 1907

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
L 4.65 3 luni 10 lei
„ 9.15 6 luni 20 „
„ 18. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserții și reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11, Strada Brezoianu — București —

Membrii noului guvern liberal.—(Vezi explicația)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Marți, 13 Martie.—Aducerea moaștelor Sf. Nichifor

Catolic

Marți, 26 Martie.—Emanuel

Soarele răsare 6.10: apune 6.32

București, 13 Martie.

Îndreptarea legii tocmelilor agricole

Din discuțiile urmate în parlament asupra chestiunii agrare, s'a văzut încă odată cum indeobște se recunoaște necesitatea de a se asigura mai bine prin lege *onestitatea* executării învoelilor agricole, — lucru despre care ne-a fost vorba în acest loc deunăzi.

Dar în studiul de care ne-am ocupat noi, mai era vorba și de alte lacune ale legii, nu mai puțin vrednice de a opri atențiunea cercurilor noastre conducătoare și legiuitoare.

Actuala lege de tocmeli agricole,—se zice în acel studiu,—nu e rea; ba în unele articole sunt atât de bune dispoziții proteguitoare, cum nu le găsești în nici o altă țară. Nu-și ajunge însă scopul, din moment ce fie-căruia îi este îngăduit să nu se supună ei, să nu contracteze sub imperiul dispozițiunilor în ea coprinse, ci i-se lasă toată latitudinea să urmeze, dacă vrea, după dreptul comun.

In adevăr, după lungi și furtunoase discuțiuni, atât legiuitorul din 1882 cât și acel din 1893, aŭ căutat să îngrădească cu cât mai multe garanții munca țăranului și aŭ introdus o sumă de condițiuni foarte nemerite, prin cari atât interesele uneia cât și ale celei-l'alte din cele două părți contractante sunt destul de bine apărate. S'a întîmplat însă că oamenii de Stat, animați de cele mai frumoase sentimente, aŭ dat înapoi în fața unui curent format de mari proprietari și mari arendași, alegători influenți, și aŭ primit să se strecoare în lege, tocmai la urmă, un articol care îi anulează așa zicând toate efectele bine-făcătoare. Acest articol este cel care sună ast-fel: „Părțile, cari nu vor voi să beneficieze de dispozițiunile legii de față, sunt în drept de a încheia tocmeli agricole sub imperiul dreptului comun.."

Atunci,—se întreabă autorul studiului de care vorbim, — de ce atâtea articole cari reglementează munca, reglementează sub-arendările, măsurătorile și condițiunile de păsunare?

Cine o să-și mai bată capul cu contracte înregistrate la primărie și nu o să recurgă la dreptul comun?

Ceea ce s'ar cere deci, la o revisuire a legei tocmelilor agricole, ar fi mai înainte de toate suprimarea sus pomenitului articol și obligativitatea dispozițiilor din lege pentru toată lumea.

Punctul principal însă, și aceasta nu trebue uitat mai ales în împrejurările actuale, trebue răbdare și totul se va îndrepta prin liniște. Dacă agitațiunile vor continua, țărănimea va pierde mai mult în loc să câștige ceva.

DIN UNGARIA

(Corespondență part. a ziarului «Universul»)

Budapesta, 10 Martie.

Situația politică

Presa întreagă se ocupă cu chestiunea tratativelor pactului cu Austria.

Ziarul „Magyarorszag", publică un prim articol asupra zădărnicirei tratativelor pactului cu Austria și zice că națiunea maghiară trebue să se bucure de aceasta, de oare-ce poate spera că aspirațiunile ei vor fi împlinite.

Ziarul socialist „Nepszava" publică o serie de articole, în care se ocupă și de Români. Numitul ziar constată că este cel mai firesc lucru să se alieze partidul democrat cu cel naționalist pentru obținerea votului universal. Ziarul „Nepszava" zice că deputații naționaliști ar fi fost bătuți cu pietre pe stradele Capitalei dacă democrații n'ar fi stăpâni pe ele.

Statistică școlară

Din datele statistice publicate de ministerul instrucțiunei publice extragem următoarele amănunte: Din numărul total al copiilor obligați de a frecventa școala, cu data de 1 Septembre 1904, în număr de 3,125.126, s'a constatat că până la încheerea anului școlar, 1905 aŭ frecventat școala 2.462.000 elevi. După naționalitate între aceștia sunt: Maghiari 51.4, Români 16.6, Slovaci 12.8, Germani 11.4, Ruteni 2.8, Sârbi 2.5, Croați 1.1. După limba maternă aŭ frecventat școala elevii, în următoarea proporțiune: Maghiari 81.3, Germani 89.3, Slovaci 84.4, Români 64.0, Ruteni 61.1, Croați 82.0 și Serbi 77.6.

După confesiune aŭ fost obligați a frecventa școala: 49.7 romano-catolici 11.6, greco-catolici 13.9, evangelici reformați 7.3, evangelici de confesiunea augustină 12.7, greco-orientali (Români și Serbi); 0.5 unitari, și 4.3 israeliți. **Crișan.**

UN PROVERB PE ZI

Rana lipsei de bani nu e omorîtoare.

Membrii noului guvern liberal

— Vezi ilustrația —

In numărul nostru de ieri am dat lista prezintată de d. Dimitrie Sturdza și aprobată de M. S. Regele pentru alcătuirea noului guvern liberal.

Dintre noui miniștri d-nii Dimitrie Sturdza, Ion Brătianu, Em. Costinescu și Spiru Haret sunt foști miniștri, bine cunoscuți atât în lumea politică, cât și în marele public.

In noul minister aŭ intrat însă patru personalități cari sunt pentru întâia oară consilieri ai Tronului: d-nii Anton Carp, ministrul de domenii, Toma Stelian, ministrul de justiție, Vasile Morțun, ministrul de lucrări publice și generalul Averescu, ministrul de războiŭ.

D. Anton Carp este unul din personalitățile noastre de vază în lumea financiară. De mulți ani director al Banca Națională, director al societății pentru fabricarea hârtiei «Letea», d. Carp s'a relevat în parlament ca un bun cunoscător al chestiunilor financiare. D-sa este mare proprietar în jud. Buzeŭ, pe care l-a reprezintat în diferite rînduri în Parlament.

D. Toma Stelian este un distins membru al baroului și profesor de drept comercial la facultatea de drept din Capitală, unde a fost transferat de la Universitatea din Iași.

D-sa a intrat pentru prima oară în Parlament în Noembrie 1895 și s'a remarcat printr'un discurs cu ocazia discuției Adresei de răspuns la Mesagiŭ în acea sesiune.

D. Vasile Morțun este de asemenea un vechiŭ parlamentar, reprezintant al jud. Roman în șase legislaturi; de două ori în 1888, în 1891, în 1892, în 1895 și 1901.

Sub trecutul guvern liberal a fost vice-președinte al Adunărei deputaților.

Noul ministru de lucrări publice este un orator de frunte și a rostit numeroase discursuri în parlament. D. Morțun este bine cunoscut și în lumea literară.

D. general Averescu, fost comandant al brigadei I de roșiori (Tecuciŭ) a intrat în armată la 1876 și este general de brigadă de la 1906. D-sa a fost mult timp director al școalei superioare de rezboiŭ și anii trecuți, în calitate de colonel, a fost trimis de M. S. Regele în Rusia, în misiune pe lângă regimentul Vologda, al cărui comandant onorific este Suveranul nostru.

Revoltele țărănești

DIN ȚARĂ

(Prin poștă de la corespondenții noștri particulari)

Turburările din orașul Buzeŭ

Buzeŭ, 11 Martie.

Cu ocaziunea târgului duminical de azi și a mobilizărei concediaților și rezerviștilor, neorânduelile grave s'aŭ produs în oraș.

De și autoritățile administrative eraŭ informate încă de acum 2 zile, de către primarii respectivi și persoane particulare, că țăranii din com. Pogoanele, Tăbărești, Măracinenî, Scurtești, etc., se pregătesc a veni în masă în oraș, totuși intrarea lor în oraș n'a putut fi oprită, de oare-ce ei nepresentându-se în grupuri compacte, și unii pretextând că sunt concediați saŭ rezerviști mobilizați la regimentul Buzeŭ No.8, n'aŭ dat nici urmă de bănuială că ei aŭ venit în scop de turburări.

Excese contra evreilor

Azi de dimineață, pe la orele 9, mai mulți rezerviști și concediați, înarmați cu ciomege, însoțiți de o mare mulțime de țărani, aŭ început a manifesta pe strada Târgului, în contra evreilor. Pe unul din ei, care era mai gălăgios, poliția a vrut să-l aresteze. Insă mulțimea s'a opus, a maltratat câți-va sergenți de stradă, a smuls pe cel arestat din mâinile poliției și apoi în grupuri compacte, nesupărați de nimeni, căci poliția rămăsese neputincioasă, a străbătut mai multe strade din oraș, dându-se la excese contra evreilor. La acele grupuri de rezerviști și țărani, s'a mai unit țiganii mărginași din Buzeŭ și Semilcasca.

Ast-fel, o cafenea evreească și prăvălia d-lui B. Segal, ambele din str. Banului, aŭ fost complet devastate. Școala israelită din str. Dobrogei. a fost de asemenea devastată. Prăvălia comerciantului S. Grünberg din Obor a fost bombardată cu pietre, geamurile sfărîmate și multă marfă de lemnărie distrusă.

In urmă grupurile de țărani s'aŭ îndreptat spre str. Apeduculuî și Griviței, unde sunt prăvăliile de vechituri ale evreilor, devastându-le cu totul. Alte magazine și locuințe evreești din str. Dacieî și Târgului aŭ suferit stricăciuni și pagube. Mai multe prăvălii ale creștinilor, precum a lui Sava Popescu, și C. Grigorescu, aŭ fost devastate.

Intervenția armatei

Escesele ar fi luat proporțiuni mari dacă în acele momente nu ar fi sosit 3 companiî de infanterie din regimentul local. O goană nebună începu atunci contra turburătorilor, cari căutaŭ să fugă din fața soldaților și să se ascundă prin curți. Mulți răzvrătiți aŭ fost arestați în beciurile poliției. A fost arestat între alții un țăran, având în mână un mare drapel roșu.

Toate drumurile cari duc spre munte, adică spre Vintilă Vodă, precum și spre Zărnești, Flișenca, sunt ocupate de grupuri compacte de țărani, cari opresc orî-ce trecător, spre a vedea dacă e grec saŭ evreu. Mulți mici proprietari rurali d'abia aŭ scăpat de furia lor. Eî amenință că toți arendașiî greci și evreî vor fi goniți de pe la sate.

Lipsa de armată se resimte în oraș, căci, față cu agitația țăranilor de pretutindeni, companiî de soldați se trimit în toate direcțiunile.

Acum spre seară s'a cerut ajutor armat din R.-Sărat unde agitația țăranilor crește îngrozitor. Câte-va companiî din regimentul local vor pleca chiar astă-seară.

Panica în Buzeŭ e indescriptibilă, mai cu seamă între evreî. Barierile orașului sunt păzite de trupe, căci autoritățile administrative aŭ fost informate că țăranii din mai multe comune învecinate vor năvăli la noapte în oraș.

Azi, pe la orele 4, un caporal rezervist, îmbrăcat în uniformă, eșind din rîndul trupeî caree păzește palatul comunal și aresturile poliției, cari gem de arestați, a căutat să atâțe populația de pe stradă. El a fost imediat desarmat și arestat.

Armata a fost postată în punctele principale și mai amenințate ale orașului. Barierile Focșani și Brăila sunt complet ocupate de trupe.

Știrî alarmante din județ

Știrî alarmante sosesc din județ. Primariî comunelor Pogoanele, Mărăcinenî, Scurtești, etc. parte aŭ vestit prin telefon, parte aŭ venit pe drumuri îndepărtate, spre a povesti prefecturei că țăranii din comunele lor se pregătesc a veni în masse mari în oraș.

De pretutindenî vin știrî alarmante. Din unele comune mai îndepărtate se anunță că curțile arendașilor și proprietarilor de moșii sunt devastate, iar aceștia maltratați. E imposibil a controla exactitatea acestor știrî prin organele oficiale, care refuză darea de informațiuni.

In ultimul moment aflu o știre gravă. Spiru Pecloridi și Achil Hristodor, arendașul moșieî Mătești (com, Mărăcinenî), distanță 6—7 kilometri de Buzeŭ, aŭ fost bătuți de moarte de țăranii revoltați, iar curtea proprietățeî complet devastată.

Hârlău, 11 Martie.

Situația, departe de a se ameliora, continuă a fi foarte îngrijitoare. Joi termenul fixat spre a se ajunge la o înțelegere între țăranii din comunele Ceplenița și Bădenî și arendașiî acestor moșii, un număr de vre-o 7—800 țăranî s'aŭ strâns în jurul primărieî Bădenî, așteptând rezultatul. In primărie se aflaŭ d-nii Fedeleș, administratorul moșiilor și Bogus, primarul com. Bădenî, care spuse țăranilor că d. Fedeleș, autorizat de arendaș, e decis a primi condițiunile țăranilor și să încheie astfel contractele cuvenite.

Țăranii însă aŭ răspuns că și-aŭ luat de seamă și nu se mai mulțumesc cu condițiunile propuse de eî odată. Eî vor acum cu 25 leî falcea de pământ și încă să vie însuși proprietarul să încheie cu eî contract pe timp de 15 anî, ca să n'avem grije, — spun țăranii — să ne *bontălaum* (proprie expresie a țăranilor) în tot anul.

Țăranii aŭ năvălit în primărie, amenințând pe primar. Eî aŭ pus stăpânire pe telefon, astfel că nu se putea comunica cu nicî o autoritate, spre a cere ajutor.

Un jandarm a reușit cu multă greutate să se furișeze din mulțime și să vie la Hârlău, spre a vesti cele ce se petrec în Bădenî. S'a trimis imediat într'acolo o companie de soldați din reg. 13 infanterie, care a reușit să împrăștie mulțimea și să scape pe primar și pe vechil din mâinile țăranilor.

Vinerî, un mare număr de țăranî, din satele învecinate, a reușit să se sustragă privigherei patrulelor, cari păzesc punctele de intrare ale orașului, introducându-se în Hârlău, și sub diferite pretexte aŭ căutat să provoace scandaluri. Prinzându-se la timp de veste, s'a dat ordin ca toate prăvăliile să fie închise; iar lumea din strade să se retragă. Ceî ce s'aŭ opus, aŭ fost șarjați de către soldați, până afară de barieră.

Prăvăliile continuă a fi închise.

Țăranî din Delenî, amenințând curtea d-luî Gr. Ghica, s'aŭ cerut grabnice ajutoare. Un escadron de călărași a sosit erî acolo pentru menținerea ordineî. Lipsa de jurnale este foarte mult resimțită aci. Lumea, în curiositatea eî, ar da și 50 banî pentru un ziar, ca să știe ce se mai aude în alte părți, unde fie-care are câte o rudă, un frate, o soră etc. După cum se știe, orașul nostru este lipsit de jurnale de 5 zile. Această măsură este poate luată pentru toate orașele unde țăranii se agită.

Turburările din Covurluiŭ

Galați, 11 Martie.

Deși mi-a fost interzisă comunicarea prin telefon, de și telegrama trimisă Sâmbătă la orele 7 jum., nu am vĕzut'o în ambele ediții ale ziaruluî, totuși bănuesc că până astă-zî Duminică, ea să va fi putut parveni.

Vă trimet în grabă descrierea dureroaselor evenimente petrecute parte în județ, parte în localite.

In județ

După cum am spus, d. procuror Danielopol însoțit de d. căpitan Ștefan Ionescu, comandantul geandarmerieî, de d-nii Curtius, inspectorul băncilor populare și Stănescu cum și o companie de vinătorî aŭ plecat în com. Vameș, unde sătenii de pe moșiele Vameș, Vladimirești ale d-luî Vasmagides, s'aŭ revoltat cerând pĕmânt.

Ajunși acolo, aŭ fost întâmpinați de aproape 600 sătenî înarmați, cari le-aŭ cerut pământ și angajamente avantajoase între eî și arendaș.

In urma parlamentărilor dintre d-nii procuror, d. căpitan de jandarmi, sătenii s'aŭ liniștit, după ce mai întâi arendașul, d. Vasmagides, care se afla și d-sa la curte, a semnat angajamentul cu sătenii în condițiuni mulțumitoare pentru eî.

Seara, șefii autorităților s'aŭ înapoiat la Galați.

* * *

Astăzî, Duminecă, trenul accelerat No. 32, Tg.-Ocna—Galați, a fost oprit de către un grup de sătenî, între Vameș—Independența, în dreptul comuneî Pisc. Sătenii, cari eraŭ în stare anormală, s'aŭ așezat în fața trenuluî și n'aŭ voit să plece până ce trenul s'a oprit.

D. Corciovescu, de la inspectoratul din Galați, care se afla în tren, s'a coborât imediat și vorbind cu resculații aceștia s'aŭ liniștit, lăsând trenuluî calea libră.

Panica între călători a fost mare.

La ora 2 p. m. un mare număr de sătenî s'aŭ dus din noŭ la gara Vameș voind s'o devasteze.

Intervenind șeful gărei, sătenii s'aŭ liniștit și aŭ fost trimiși cu un tren de noapte la Pisc, unde aŭ voit eî.

* * *

Sâmbătă seară aŭ sosit în gara un număr de 600, sătenii concentrați din acest județ, pentru reg. Tecuciŭ.

Aci, în gară, dinșii aŭ refusat să plece la Tecuciŭ, voind să pătrundă în oraș spre a devasta.

De și în gară se aflaŭ două comp. de soldați, rezerviștii aŭ fost totuși foarte nesupuși. In urma îndemnului d-luî prefect Solacolu, maior Negruți, căpitan Săndulescu și șeful gărei, revoltații s'aŭ lăsat să fie porniți la Tecuciŭ.

* * *

Aseară și astă-zî aŭ sosit în oraș și reserviștii regimentelor locale.

Foarte liniștiți, dinșii s'aŭ prezentat regimentelor.

In comunele Folteștî, Bereștî și Oancea sunt trimiși 35 jandarmî rurali, cari împreună cu companiа teritorială, fac pază.

* * *

In oraș

De oare-ce se aștepta pentru astăzî, Duminecă, grave evenimente în localitate, tot orașul a fost încojurat de armată.

La barierile Tecuciŭ, Traian și în Badalan aŭ fost trimise câte o companie din reg. 11 Siret.

La toate autoritățile aŭ fost de asemenî trimise detașamente de trupe, spre a ține piept unor eventuale evenimente.

Paza orașuluî era făcută de sergenții orășenești, concentrați cu toții prin diferite părți.

Prăvăliile de asemenea și în deosebî acele evreești, aŭ fost închise cu obloanele.

De și până la orele 2 d. a. în oraș era liniște, la această oră un număr de peste 100 sătenî, locuitorî ai părței din deal a orașuluî, numită Lozovenî, s'aŭ îndreptat spre centru, voind să meargă la prefectură.

In dreptul spitaluluî militar, mulțimea a fost întâmpinată de d. prefect de poliție, care îi rugă să nu înainteze, dar ca să aleagă dintre eî o delegație care să arate prefectuluî de județ dorințele lor.

Locuitorii înmânară prefectuluî de poliție o petiție prin care cereaŭ să li se dea pământ de pe moșiile comuneî, cu prețuri avantajoase pentru eî și începu să se retragă, rămânând ca Luni să trimeată delegația la prefect.

Abia însă aceștia aŭ plecat, îndreptându-se spre cârciuma luî Panaite Boŭ-Roș, unde aveaŭ să hotărască delegația, când un număr și mai mare de locuitorî din Lozoveni, îndreptându-se spre centru, s'aŭ întâlnit cu ceî întâî.

Făcându-li-se cunoscut resultatul parlamentărilor cu d. prefect, aceștia din urmă începură să vocifereze cerând cu insistență să plece cu toții la prefectură. Imediat s'a format un grup de peste 200 locuitorî cari, prin piața cerealelor, s'aŭ coborât spre strada Domnească, vociferând și amenințând pe evreî.

Pe tot drumul dânșiî aŭ rupt cordoanele de sergenți orășenești, cari vroiaŭ să-î împedice de a înainta.

La o mică distanță de prefectura de județ, mulțimea a fost întâmpinată de d. procuror Danielopol cu un cordon restrâns de roșiori pedeștri.

D. procuror făcu cunoscut locuitorilor că nu pot înainta, rugându-i să se supună angajamentuluî luat de-a trimite mâine delegația la prefect.

Locuitorii începuiă atunci să vocifereze și înaintând prinseră în mijlocul lor pe d. procuror îmbrâncindu-l și amenințându-l. Cu greutate d. procuror eșind dintre mulțimea care înainta, a somat'o să se retragă de oare-ce alt-fel va fi nevoit să facă uz de arme.

Nevrând să se supună somațieî d-luî procuror, locuitorii înaintaŭ mereŭ, scoțând piepturile spre a fi gata să primească gloanțele.

Comandantul cordonuluî de roșiorî intervenind, locuitorii aŭ vroit să-i ia sabia din mână și continuaŭ să amenințe.

In urma somațiilor, d. procuror dispuse să se tragă în mulțime.

Prima salvă trasă a doborît la pământ un număr de 20 dintre locuitorî.

La vederea acesteî scene, restul mulțimeî începu să fugă în cuartierul lor, anunțând pe ceî rămași de cele petrecute.

Dintre ceî căzuți sunt: 10 morți, doui muribunzi, 8 grav răniți, printre care și o femee și unul, rănit mai usor.

Panica a fost îngrozitoare și s'a lățit ca fulgerul în tot orașul.

Din tot orașul lumea alerga în spre locul sinistruluî, dar a fost imediat împrăștiată de compăniile de soldați cari aŭ început patrularea în tot orașul.

Răniții și ceî morți aŭ fost trimiși în trăsurî și căruțe la spitalul militar, care fiind în apropiere de Lozoveni, începuse să fie amenințat cu devastarea de către locuitorii din cuartier cari vroiaŭ să vadă și să ia pe răniți și morți.

O companie din vinătorî a fost trimisă în grabă spre a-i împiedica.

* * *

De dimineață, numeroși sătenî de prin comunele învecinate, voind să pătrundă în oraș, aŭ fost respinși de cavalerie, care făcea patrulările la bariere.

* * *

Cele petrecute în localitate aŭ alarmat în cel mai mare grad populația locală. Toată ziua delegațiunî de orășenî aŭ fost la prefectura județuluî cerând asigurarea vieței și a bunuluî.

La prefectură se găsesc în permanență d-nii prefecți de județ și poliție, d. general Wartiadi, comandantul corpuluî III da armată, procurorul general Tătaru, comandanții de regimente și membrii parchetuluî.

In toate comunele din județ se cer ajutoare militare de oare-ce viețele locuitorilor sunt amenințate. La Folești și Măstacani, sătenii revoltați s'aŭ prezentat la primărie și amenințând aŭ cerut pământ. In com. Slobozia sătenii aŭ devastat casa luî Iuster.

Străzile orașuluî sunt ocupate militărește, grupurile de cetățeni sunt interzise, cârciumele aŭ fost închise toate, iar companiî de roșiorî patrulează în tot orașul.

Voiŭ mai trimite detalii.

Alexandria, 11 Martie.

Ziua de Duminică

In urma energicilor măsurî luate erî de negustorime, orașul a fost azî liniștit. Deși e zi de sărbătoare, toată populațiunea plugară a stat pe acasă. In centrul târgului, negustorimea, grupe, grupe discuta evenimentele zileî și știrile alarmante ce vin de afară. Erî fusese arestat aicî ca instigator învățătorul Iliescu din Poroschia. Azî d-ra Basarabescu învățătoare a venit ca din partea sătenilor să ceară eliberarea luî, amenințând că contrariu vor veni Poroschienii din noŭ asupra orașuluî. Arestatul a fost înaintat la parchet.

Dacă liniștea a început să se restabilească în oraș, în județ furia răscoaleî se deslănțuește din ce în ce mai mult. Așa, la Olteni, casele arendașuluî aŭ fost devastate, iar arendașul omorât.

La Orbeasca-de-Sus, conacul arendașuluî Camburis, a fost complect devastat. La Orbeasca-de-jos, Călărești și Lăceni aŭ fost devastate casele. La Plosca a fost incendiat conacul moșieî. La Peret răsculații, după ce aŭ dat foc tuturor ecareturilor conacului, aŭ omorât 6 oameni din curtea arendașuluî Ilie Săbăreanu și apoi aŭ împărțit grâul, porumbul, vitele și toate uneltele agricole. La Găvănești aŭ fost omorâți 2 oameni de la curtea proprietaruluî Mincu și a fost incendiat tot. La Șovărăști, Cervenia, Șoimu, Bragadiru, Beiu, sunt asemenea devastări și incendii. La Storobăneasa, locuitorii satelor s'aŭ grupat împrejurul caselor proprietaruluî N. Racotă împiedicând pe alți revoltați să'l devasteze; cu toate acestea, d. Racotă a părăsit satul.

Pentru noaptea aceasta e temere de dezordine în Nanov. Aci aŭ mai rămas neatinși, Secăreanu, Enescu, Colfescu și fabrica de spirt. E mare fierbere printre țăranî să le pue foc și acestora. S'a cerut armata din localitate.

Piatra-Neamț, 11 Martie

Grație măsurilor energice luate de către poliție, cu concursul bat. 7 de infanterie din Ploești, nicî un incident nu s'a petrecut în oraș. Magazinele aŭ fost astă-zî toată ziua închise. Patrule militare aŭ circulat pe străzî. In piața primărieî a fost oare care animație.

Era adunat un mare număr de târgoveți de prin mahalale, carî însă păstraŭ o atitudine foarte liniștită. Mai târziŭ a sosit printre eî d. procuror Cugler, care a vorbit cu eî, îndemnându-i să se împrăștie în liniște ceea ce aŭ și făcut, risipindu-se, fiecare îndreptându-se spre casă.

Din județ

In comunele resculate autoritățile d'acolo sunt ajutate de armată; aŭ fost multe arestărî, printre aceî carî aŭ organizat răscoalele. Toți vor fi aduși în localitate și depuși în cazarma reg. 15. Astă-zî d. polițaî Const. Șoarec a prins pe unul din principalii conducători ai răsvrătiților din comuna Costișa, numit Ioan Stan a Dochițeî. D. sub-comisar Ștefănescu l'a condus de la poliție în arestul cazarmeî reg. 15.

— Aseară aŭ sosit din comuna Pângărați două care pline cu țăranî carî se îndreptaŭ în oraș. Aŭ fost întâmpinați de d. sub-comisar Apostol și fiind întrebați unde se duc aŭ răspuns că merg la Tg.-Neamț. Numiții fură conduși la poliție și reținuți acolo.

— In comuna Negrești, un mare număr de sătenî aŭ pornit la curtea moșieî, căutând pe arendași și lăsând vorba să li se elteneaască pământul.

Astăzî a sosit d'acolo în acest scop o delegație la prefectură.

— Astăzî toată ziua a domnit oare-care liniște în întregul județ, fapt care face să se spere că, în curând, ordinea va fi complet restabilită. Armata continuă să rămâe în satele răsculate, potolind fierberea printre sătenî.

Craiova, 11 Martie.

Am încercat azî dimineață să vă comunic știrile ce am avut, prin telefon; mi s'a răspuns însă categoric din București că orî-ce convorbiri cu redacțiile ziarelor sunt interzise, așa că nu-mî rămâne de cât mijlocul poștei.

In județul nostru răscoala pare a lua proporții și de ar fi să daŭ crezare tuturor știrilor ce-mi sosesc, gravitatea este mare.

* * *

După cum am arătat și în corespondența de erî, astă-noapte patrule de cavalerie aŭ păzit barierele orașuluî, svonindu-se că țăranii din împrejurimi aveaŭ de gând să pătrundă în oraș și să devasteze prăvăliile evreești.

Probabil că svonul era neîntemeiat, căcî nicî o dezordine nu s'a petrecut. Sătenii carî veneaŭ la târg dimineața să vîndă saŭ să cumpere aŭ fost lăsați să intre.

Liniște la Galicea-Mare

Tot în corespondența de erî spuneam că d. prim-procuror Petre Neațu a plecat aseară cu 2 companiî din bat. 1 vînătorî la Galicea-Mare să liniștească spiritele.

Printr'o telegramă trimisă azî, șeful parchetuluî de Dolj spune că țăranii s'aŭ liniștit și că atunci când locuitorii din acea comună aŭ aflat de sosirea sa, o delegație a lor în frunte cu preotul satuluî, a venit să-l asigure că nicî cea mai mică dezordine nu se va produce.

E drept că aci mișcarea a avut mai mult caracterul unei răsbunărî personale contra ad-toruluî moșieî Sima Neicovicî căruia i-aŭ dat foc la pătule și la conac.

Un proprietar omorît

Dacă în Galicea țăranii s'aŭ liniștit, în alte localități comit excese care merg până la sălbăticie.

In comuna Valea-Stanciuluî s'aŭ dus la conacul moșieî, i-aŭ dat foc, aŭ incendiat pătulele cu producte și punînd mâna pe proprietar, Virgiliu Tîrnoveanu, l'aŭ omorît cu lovituri de cuțit.

Nemulțumiții numaî cu atât aŭ scos cadavrul în șosea și punîndu-i pământ în gură strigaŭ: „N'a pământ, satură-te de pământ!" Apoi l'aŭ tăiat în bucăți și l'aŭ aruncat pe câmp.

Imediat ce vestea acestuî monstruos omor a ajuns la Craiova, d. procuror Șt. Economu a fost trimis la fața loculuî cu 2 companiî din regimentul Rovine No. 26.

Altă faptă monstruoasă

Călî-va țăranî din Băileștî, nemulțumiți că erî dăduse foc conaculuî luî Dașu Gabroveanu, azî, spre a se răzbuna pe acest proprietar s'aŭ dus la cimitir și desgropând cadavrul fiuluî acestuia, mort de acum un an, aŭ voit să'l asvârle pe drum; prinzând de veste, autoritățile aŭ arestat pe profanatorî.

Incendiu

Pătulelor cu porumb ale d-luî Dinu Mihail, din com. Horezu-Poenarî, răsvrătiții le-aŭ pus foc; asemenea conaculuî și pătulelor d-luî Mirică din Grecești.

Mari excese în Teleorman

Ce mi se comunică din județul Teleorman e îngrozitor. Un puhoiŭ de răzvrătiți porniți din sudul județuluî merg în sus devastând, incendiând și prădând tot în calea lor.

Stăteam de vorbă cu d. Jean Marăscu, care ține în arendă o mare moșie din acel județ, Tătărești-de-sus. Imî spunea că administratorul sĕŭ, C. Cristescu, fugise noaptea de acolo împreună cu familia de frica răsvrătiților carî ajunseseră până la Tătărești-de-jos.

„E curios ce se petrece, zicea d. Marescu, căcî nicî eî nu știŭ ce vor și nicî ce fac." Citeam azî în „Universul", adăugă interlocutorul meŭ, că țăranii din Moldova în pretențiile ce le formulaŭ arendașilor de acolo, cereaŭ între altele pentru învoeli să plătească numaî 15 leî ierbăritul pentru perechea de vite mari și 12 leî pentru vaca cu lapte.

La mine în Tătărăști, țăranii plătesc numaî 8 leî pentru perechea de vite și 4 leî pentru o vacă și sunt obligat a le da un pogon de islaz pentru 3 vite. Adică primesc 12 leî pentru pogon, pe când eŭ plătesc 16 proprietaruluî.

Și să nu se creadă că caut să abusez la învoeli, nu; daŭ sătenilor 8 pogoane pentru ca să'mi munceascĕ mie numaî 5 și nu'i mai iaŭ nicî un fel de dijmă, nimic; cum n'ar fi mulțumiți la mine?"

D'abia terminase însă de spus aceste cuvinte, când o telegramă vine să'i anunțe că i se pusese foc conaculuî.

Revoltă în marginea Craioveî

Dacă astă noapte orașul a fost scutit de emoții, azî însă n'a scăpat.

Locuitorii din comunele Livezi, Balta Verde și Podarî s'aŭ resculat. Eî aŭ dat foc conaculuî și se zice că ar fi omorât parte din personalul administrației moșieî.

Cauza ar fi următoarea: Mai mulți sătenî ducându-se la curtea arendașuluî să ceară îmbunătățirea învoelilor, 2 turcî, păzitorî din curte, ar fi omorît cu 2 focuri de revolver 2 sătenî. Atunci satele s'aŭ răsculat și se zice că caută să intre în oraș.

In momentul când scriŭ, orele 9 seara, pleacă la fața loculuî d. procuror general Gârleșteanu cu 2 escadroane de călărași.

Din infanterie s'a format o patrulă de 150 oameni carî cutreeră străzile orașuluî spre a menține ordinea.

* * *

Cu toate că până la Livezi sunt 8—10 chilometri, flăcările se văd până în oraș.

Trebue să fie un dezastru acolo. Plec și eŭ la fața locului; înainte însă am ținut să scriŭ și aceste rînduri ca să plece cu trenul de 12.27, așa ca să le puteți primi mâine dimineață.

Mi se spune că ard conacele d-lor Celăreanu, Ciupagu, Grămăticescu, Iota și Al. Teodorescu; de asemenea sunt în flăcări pătulele cu porumb și grâŭ ale arendașilor; se mai zice că și parte din locuințele sătenilor aŭ luat foc.

Pe lângă cele două escadroane de cavalerie, a mai pornit la fața loculuî și bateria călărească din reg. 1 de artilerie.

— In oraș lumea e pe strade grupe-grupe și discută asupra gravității situațieî. Se agită ideea formăreî uneî garde de rezistență, compusă din cetățenî care să apere orașul în cazul când resvrătiții vor pătrunde în el.

— Mai multe familii de bogătași evreî și-aŭ părăsit locuințele de teamă și s'aŭ mutat la oteluri.

— Sunt orele 10 jum. când sosi vestea că actualul guvern a demisionat și d. Sturdza a fost însărcinat cu formarea cabinetuluî.

Dar încheiŭ că plec la Livezi.

Știrî de ultimă oră

R.-Sărat, 11 Martie.

De dimineață grupuri de țăranî soseaŭ din toate părțile. Un număr de vr'o 200 sătenî din Racovițenî și Valea Rațeî voiaŭ să intre în oraș pe la orele 8 jum., dar fu reținuți de soldați. A sosit imediat prefectul Alexandrescu care traversând podul de fier, intră în mijlocul țăranilor „primindu-le" petițiunile pe carî le-a citit, sfătuindu-i apoi să se ducă pe la casele lor și asigurându-i că li se va da pământ. Țăranii s'aŭ întors imediat înapoi.

A fost după aceasta o perfectă liniște până pe la 11 ore, când țăranii de prin toate comunele vecine năvălirâ cu miile în oraș, fără a putea fi reținuți saŭ opriți de cine-va.

Eraŭ însă foarte îndârjiți, dar nu eraŭ înarmați de cât cu bețe. Eî vociferaŭ contra arendașuluî Gheorghe Codreanu, pe care întâlnindu-l, s'aŭ luat după el cu ciomegile. In strada Victoriei țăranii devenind agresivi în ultimul grad, se simțea nevoe de se face uș de arme; dar nu s'a făcut avându-se în vedere afluența de pe stradă.

D. procuror Mironescu, suindu-se pe o masă, ținu țăranilor un frumos discurs, îndemnându-i să se liniștească că li se va da pământ. In sfârșit s'aŭ domolit pentru moment, strigând toți ura.

La primărie. — Devastarea

Cu toate sfaturile date de d. procuror, totuși țăranii căutaŭ pe arendașul Gh. Codreanu și auzind că se află la primărie, aŭ dat năvală într'acolo. Până la primărie d. Codreanu a fost ajuns de țăranî și grav lovit cu ciomegile. Rănit grav, d. Codreanu fugi sus în primărie, în timp ce țăranii îl urmăreaŭ. La un moment dat, aŭ început a bombarda primăria cu pietre și ciomege, spărgând mai toate geamurile.

Toți priveaŭ cu groază în vreme ce răsvrătitorii se țineaŭ mândri de isprava lor, îndemnându-se unii pe alții.

Alte isprăvi.—Fapte ne mai pomenite

In furia lor, țăranii s'aŭ întors în strada Victoriei, și oprindu-se în fața marelui cazin de lângă ceasornicăria Creiss, proprietatea d-luî arendaș Anton Antonescu, aŭ început întâiŭ a arunca cu ciomege în geamurî. Toți priveaŭ cu groază cum ciomegile zburaŭ în sus până la etajul al doilea. In mai puțin de jumătate oră toate geamurile aŭ fost sparte.

Apoi năvălind înăuntru, aŭ distrus toate mobilele: oglinzi, scaune, canapele, biliard, etc. aruncându-le în stradă.

Acum începură a arunca cu sfărîmături de mobile prin geamuri, distrugând tot ce le eșea în cale.

Mulțimea de curioși și armata privea înmărmurită, fără a putea face nimic.

După ce aŭ terminat aci, țăranii aŭ mers înainte pe stradă și aŭ spart geamurile și devastat toate mobilele din cafenelele Ovanes, Vahan și pe la mulți evreî.

Groaznice devastări pe la locuințele arendașilor și proprietarilor

In fuga mare țăranii aŭ alergat la locuința fostuluî primar Constantin Lupescu.

Aci a fost o teroare cum nu s'a mai văzut: Aŭ spart geamurile și intrând înăuntru aŭ devastat toți: mobile, haine, nimic n'a rămas neatins. Aŭ distrus acte de valoare, contracte ce avea cu țăranii etc.

In sfârșit, putem spune că, din frumosul palat în care'și-a avut locuința M. S. Regele cu ocaz